

<i>Sorszám:</i> Ny/7.	<i>Tárgy:</i> Tájékoztató Békés város 2023. évi környezeti állapotáról
<i>Döntéshozatal módja:</i> Egyszerű többség	<i>Véleményező bizottság:</i> Pénzügyi és Városfejlesztési Bizottság
<i>Tárgyalás módja:</i> Nyílt ülés	<i>Előkészítette:</i> Gál András osztályvezető Műszaki osztály

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontja alapján: „(1) A települési önkormányzat [...] a környezet védelme érdekében [...] e) *elemzi, értékeli* a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot [...]”.

Az Önkormányzatnak nem feladata a környezet minőségének mérésére alkalmas mérőhálózat üzemeltetése, ezért az előterjesztés a rendelkezésünkre álló adatokat tartalmazza.

A 2023. évről szóló tájékoztató anyag elkészítésénél az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat, a Békési Kommunális és Szolgáltató Kft., Magyarország Aerobiológiai Hálózat tájékoztatója (2022), Békés Város Hulladékgazdálkodási Terve (2022-2027), az Alföldvíz Zrt., a Nemzeti Népegészségügyi Központ adatszolgáltatását használtuk fel (2018. évi).

1. Levegőminőség

Békés és térsége az ország kevésbé szennyezett levegőjű részéhez tartozik. A várost elkerülik a nagy forgalmú főútvonalak. A városközponton áthaladó 470. számú út azonban jelentős fogalmat bonyolít, ezáltal az áthaladó forgalomból származó légszennyezés jelentős. A kémiai légszennyező komponensek esetében a település levegője tisztának mondható. Az ülepedő por és szálló por tekintetében Békés város – a por miatt – szennyezett minőségű település.

Az ipari eredetű kibocsátás az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat. A szilárd anyagnál, kén-dioxidnál jelentősebb, a nitrogén-oxid kibocsátásnál pedig mérsékelt csökkenés figyelhető meg. A mezőgazdasági tevékenységekből származó szilárd anyag, illetve tüzelőanyag elégetéséből származó légszennyező anyagok (szén-monoxid, nitrogén-oxid, stb.) kibocsátásában is csökkenés mutatkozik. A háztartási tevékenységeknél a környezetkímélő földgázfűtés általánossá válását követően kedvező változás ment végbe, mivel nagymértékben csökkent a fűtés során levegőbe került szilárdanyag-, korom- és kéndioxid-kibocsátás. A közlekedésből eredő ólom emisszióknál jelentős csökkenés következett be az üzemanyag ólomtartalmának csökkentésével. Továbbra sem elhanyagolható azonban a gázolajjal üzemelő buszok és tehergépjárművek korom- és elégtelen szénhidrogén kibocsátása, amely leginkább a forgalmas településeken a levegőminőséget rontja.

A levegőminőség 2022. évi értékelését az Országos Meteorológiai Szolgálat által készített összesítő értékelés tartalmazza, amely elérhető az alábbi címen:

<https://legszennyezettség.met.hu/storage/media/ertekelesek/2022%20automata.pdf>

1.1. Pollenhelyzet

A 2023. évi parlagfű pollenszezon az átlagos csapadékú ősz miatt az előző évekhez képest kedvezőbben alakult.

2. Vízhőminőség

Nagyobb kiterjedésű felszíni folyó vizeink a Kettős-Körös és az Élővíz-csatorna. Álló felszíni vizeink a bányatavak: belterületen a Puskaporos-tó, külterületen a volt Téglagyár területén, illetve a Békés és Békéscsaba között lévő homokbánya.

A Fehér-Körös többszöri szabályozás következtében közvetlenül Gyula alatt Szanazugnál egyesül a Fekete-Körössel, és Békés mellett Kettős-Körös néven folyik el mesterséges ásott mederben. Békésen a Fehér-Körös eredeti folyómedre a város belterületét szeli ketté, helyén jelenleg az ún. Élővíz-csatorna található. A szabályozást a többszöri nagy árvizek tették szükségessé, melyek jelenleg is - főleg a tavaszi hóolvadások során - árhullámokkal fenyegetnek. Jelentős vízhozam-változás jellemző a Körös folyóra, szélsőségesen száraz, nyári időszakokban előfordul, hogy a meder duzzasztott vízszintje is jelentősen leapad.

Az ásott mederben folyó Kettős-Körös vize az országos átlagnál tisztább, I-II osztályú besorolású, kiváló-jó víz több év átlagát figyelembe véve. Kiemelt feladat a Románia felől érkező szennyeződések kezelése. A töltések távolsága egymástól a Kettős-Körösön átlagosan 300 m. Vízjárása ingadozó, a vízszintet a szabályozásokon kívül a békési (kiterjedése 308 ha) és a békésszentandrászi duzzasztó szabályozza, mely öntözési lehetőséget is biztosít a térségben. A folyó közepes kisvízhozama 6,0 ml/s, közepes vízhozama 70,7 ml/s, közepes nagyvízhozama 507 ml/s.

A Kettős-Körösön évente két árhullám figyelhető meg: a tavaszi ún. jeges áradás, illetve a nyári ún. zöldár.

Természetes fürdővíz minőség

Békés városban egy szabadstrand van, a Dánfoki szabadstrand.

A HUBW_00401 kódú Dánfoki szabad strandon a 2023-es fürdőzési szezonban levett vízminták mindegyike megfelelő minőségű volt. A mintavételek a jogszabályi előírások betartásával zajlottak.

Ivóvízminőség 2023

Az ivóvíz minőségére vonatkozó követelményeket az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 5/2023. (I. 12.) Kormányrendelet tartalmazza. A közműves ivóvíz szolgáltatás ivóvízellátó-rendszereken keresztül történik, amelyek egy vagy több település vízellátását biztosíthatják. Az ivóvíz minőségét a szolgáltatók a népegészségügyi hatósággal egyeztetett ütemtervnek megfelelően ellenőrzik, de a népegészségügyi hatóság saját ellenőrző vizsgálatokat is végez. A településeken szolgáltatott ivóvíz minőségének értékelése a települést ellátó ivóvízellátó-rendszer vízvizsgálati eredményein alapul. Az ellenőrző vizsgálatok elsősorban a szolgáltatott ivóvíz minőségét jellemzik az épületek belső hálózatának átadási pontjáig. Az épületek belső hálózatában bekövetkező esetleges minőségromlást (pl. ólom kioldódás, baktériumszaporodás) nem tükrözik. A belső hálózatok megfelelő állapotáért és üzemeltetéséért, az ott bekövetkező vízminőségi változásokért az épület tulajdonosa vagy üzemeltetője felelős.

Települési szennyvíztisztító telep

- Telephely: 5630 Békés, Külterület 0342/4 hrsz., Krisztina zug
- üzemeltető: Alföldvíz Zrt.
- kapacitás: 2.500 m³/d, 21.500 LE

A csatornamű Békés város területén keletkező, zömmel kommunális eredetű szennyvíz elvezetésére szolgál. A csatornahálózat elválasztott rendszerű. A település területén keletkező szennyvizek a szennyvíz öblözeteknek megfelelő átemelőkhöz jutnak, majd az átemelőkhöz üzemelő szivattyúk nyomóvezetékeken keresztül juttatják a szennyvizet a csatlakozó öblözetekbe. A Békés városban üzemelő közbenső átemelők száma 19. A tisztítótelepre 1 db főátemelő juttatja ki a szennyvizet. A település azon területeiről, amelyekeken még nem épült ki a csatornahálózat, a TELTISZ BT. szállítja ki a szennyvizet (NKÖHSZ, nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz) a szennyvíztisztító telepre. A telepre Kamut településről a Kovács Mezőgazdasági Kft. (Kamut 5673, Tanya 271.) szállítja be saját közületi NKÖHSZ-ét. A településről és a telepről NKÖHSZ kiszállítása nem történik.

A szennyvíztisztítási technológia módosított A²/O eleveniszapos szennyvíztisztítás tápanyag eltávolítással. A tisztítótelep hidraulikai kapacitása 2.500 m³/d (közcsatormán érkező 2.474 m³/d, szippantott szennyvíz 26 m³/d), 21.500 LE. A tisztított szennyvíz befogadója a Kettős-Körös 20+220 fkm szelvénye.

Az elmúlt években a szennyvíztisztító telepen kezelt szennyvíz, és NKÖHSZ mennyisége a következő volt:

Hulladék megnevezése	Mennyiség				
	2016	2017	2018	2019	2020
a telepre más településről beszállított NKÖHSZ mennyisége (m ³ /év)	333	390	325	370	330
a telepre Békés városából beszállított NKÖHSZ mennyisége (m ³ /év)	40	59	133	180	105
a telepen tisztított szennyvíz mennyisége (m ³ /év)	1.069.373	868.318	1.121.143	989.199	938.233
a keletkező víztelenített szennyvíziszap mennyisége (t/év)	2.366	1.498	1.889	3.092,5	2.556

Előterjesztés Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2024. október 31-i ülésére

A települési szennyvíztisztító telepen keletkező szennyvíziszap egy részét a települési szennyvíztisztító telepen történő átmeneti tárolást követően komposztálásra (R3) adják át arra engedéllyel rendelkező hulladékgazdálkodási cég részére (ATEVSZOLG Zrt. dévaványai komposztáló telep), másik részét az ALFÖLDVÍZ Zrt. nevére szóló talajvédelmi engedély alapján, mezőgazdasági földterületen hasznosítják.

A békési szennyvíztisztító-telep a Békés város területén keletkező zömmel kommunális eredetű szennyvíz elvezetésére és tisztítására szolgál. A telep helye: Békés, Krisztina-zug. A szennyvíz tisztítási technológiája: módosított A²/O eleveniszapos szennyvíztisztító technológia.

A tisztítótelep hidraulikai kapacitása: 2.500 m³/d, 21.500 LE
közcsatormán érkező: 2.474 m³/d
szippantott szennyvíz: 26 m³/d

A tisztított szennyvíz befogadója a Kettős- Körös 20+220 fkm. szelvénye.

2017. évi iszapok:

Keletkezett: 1 498 t 16-20% szárazanyag tartalom

Felhasználása:

- Komposztálásra átadás az ATEVSZOLG Dévaványai Komposztáló telepére: 705,74 t
- Mezőgazdasági területen való hasznosítás: 1 740 t

947,74 t többlet felhasználás (kiszállítás): az előző évről a telepen tárolt mennyiség elhelyezéséből adódik. A telepen nem keletkezik biogáz. A technológiai folyamatok során képződő szagos levegő nincs kezelve.

Szennyező anyagok	Határérték
pH	6,5-9,0
Dikromátos oxigénfogyasztás (KOI _k)	75 mg/l
Biokémiai oxigénigény (BOI ₅)	25 mg/l
Ammónia-ammónium-N	2 mg/l
Összes ásványi nitrogén	20/10** mg/l
Összes nitrogén	25/15** mg/l
Összes foszfor	2 mg/l
Összes lebegőanyag	35 mg/l
Szerves oldószer extrakt (SZOE)	5* mg/l
Szulfidok	0,01 mg/l

Jelmagyarázat

* - állati és növényi zsiradék esetében háromszoros

** - november 16-tól április 30-ig/május 01-jétől november 15-i

4. Hulladékgazdálkodás

Békésen a hulladékgazdálkodási közszolgáltató 2023. őszétől a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt., a közszolgáltatói feladatok ellátását közszolgáltatói alvállalkozókkal biztosította (többek között BKSZ Békési Kommunális és Szolgáltató Kft, továbbiakban BKSZ Kft.). A BKSZ Kft. gyűjtötte és szállította a települési szilárd hulladékokat, a biológiailag lebomló hulladékokat, és a szelektíven gyűjtött hulladékokat a közszolgáltató telephelyére. Az integráció során a biológiailag lebomló hulladékokat 2017. márciusától a DAREH BÁZIS NZrt., békéscsabai komposztáló telepén kezelték, így a békési komposztáló telepet üzemem kívül helyezték.

Hulladék típusa	Mennyiség (t/év)	
	2015	2020
Települési szilárd hulladék (EWC: 200301)	3 628, 308	3 542,86
Települési folyékony hulladék (NKÖHSZ)*	360	105
A szennyvíztelepen tisztított szennyvíz	1 000 000	938 233
Kommunális szennyvíziszap	2265	2556
Építési-bontási hulladékok és egyéb inert hulladékok	4610,345	2626,064
Biológiailag lebomló hulladék („zöld hulladék”)	745, 800	1142,47
Ipari és egyéb gazdálkodói nem veszélyes hulladékok	n.a	n.a.
Állati eredetű	54,860	149,132
Összesen	1 011 664,313	948354,526

* NKÖHSZ: nem közművel összegyűjtött („kihordásos”) háztartási szennyvíz

A fenti táblázat, és az elmúlt évek adatai alapján egyértelmű tendenciák nem állapíthatók meg, kivéve a zöld hulladék esetén, ahol dinamikus növekedés tapasztalható.

Városunkban a kommunális hulladékok gyűjtését, szállítását a Békési Kommunális és Szolgáltató Kft. végzi. A hulladék az NHKV Zrt. tulajdona, és a DAREH Bázis Zrt.-hez kerül elszállításra. A komposztáló telep működési engedélye 2017. év júniusában felfüggesztésre került. A házhoz menő szelektív- és zöld hulladékgyűjtés is folyamatos a városban. A városban 2 szelektív sziget van és 3492 kertés ingatlan rendelkezik szelektív kukával.

4.1. Illegális hulladék lerakás

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 2021. március 1-jén hatályba lépett módosításával az ingatlanon más által, az ingatlantulajdonos hozzájárulása nélkül, ellenőrizetlen körülmények között elhelyezett vagy elhagyott hulladék esetében a hulladékgazdálkodási hatóság folytat le hatósági eljárást. A hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III.12.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében a Kormány közigazgatási hatósági ügyekben eljáró hulladékgazdálkodási hatóságként a vármegyei kormányhivatalt jelölte ki.

Mindezek értelmében a települési önkormányzat jegyzőjének hatásköre az illegális hulladék elhelyezés ügyében megszűnt.

Az illegális hulladék lerakása sajnos továbbra is folyamatos, és növekvő tendenciát mutató jelenség a városban. Több ponton – pl.: Gőzmalomsor, Kisvasút utca, Május 1. park: volt szakmunkásképző, Malomasszonykert, Szabadkai utca, Hunyadi tér, Körgát, Csallóközi utca szemétkukák jöttek létre, melyek az elszállítást követően újratermelődnek. Ezek a halmok jórészt háztartási hulladékból állnak, de előfordulnak nagyméretű lomhulladékok is.

E szeméthalmok elszállítását a BKSZ Kft. végzi el.

A közterületen lerakott szemetet, a BKSZ Kft. elszállította, az elszállításra 31 esetben került sor. 2023. évben az elszállított illegális hulladék 105 tonna volt.

Az illegális hulladéklerakók felszámolása érdekében a „Tisztítsuk meg az Országot!” Projekt keretében térfigyelő kamerák telepítésére került sor, szemét gyűjtés, és figyelmeztető táblák kerültek kihelyezésre. A kihelyezendő kamerák már meglévő rendszerhez kapcsolódnak. A beavatkozással kiszűrhetőek lesznek az illegális szemetelést végzők, így eljárás kezdeményezhető velük szemben.

5. Zöldfelület-gazdálkodás

Békés város zöldfelületei szempontjából igen szerencsés elhelyezkedésű terület, hiszen a város keleti oldalán végigfutó Kettős-Körös és a város szövetét meghatározó Élővíz-csatorna olyan mikroklímát alakít ki, amely a növényzet – és egyéb élőlények – számára kiváló élőhelyet biztosít. Ezek a zöldfelületek nagyrészt összekapcsolódnak, így városunkban az élőhelyek fragmentációja még nem számottevő. A jelentősebb zöldfelületeink (intézményi zöldfelületek is beleértve) a következők: Erzsébet-liget, Széchenyi-tér, Élővíz-csatorna két partja, Május 1. park, Dánfoki üdülőközpont.

5.1. Zöldfelület fenntartás

Fenntartási típusuk szerint két csoportba oszthatók a zöldfelületek. Az extenzív (*alacsony fenntartási igényű, élőmunka- és gépóra együttesen sem haladja meg az 500 órát hektáronként*) és intenzív (*magas fenntartási igényű, általában folyamatos öntözést és növényvédelmet igénylő zöldfelületek, melynek élőmunka- és gépóra együttesen meghaladja az 500 órát hektáronként*) fenntartású területekre. Intenzív fenntartású zöldfelület (összesen: 15 000 m²) a Széchenyi tér, a Polgármesteri Hivatal udvara és az Erzsébet liget. A parkfenntartási és köztisztasági feladatokat a BVSZ NKft. végzi el a városban.

5.2. Virágágyások

2023-ban is közel 10.000 db egynyári növény került kiültetésre a város virágágyásaiba. A városi klímát jól tűrő, az erős napot és a félárnyékot is egyaránt viselő Büdöskék, Cserjés margaréták, Begóniák, Díszcsalánok, Muskátlík, Záporvirágok, Rézvirágok, Kanna, Hamvaska, Nebáncsvirágok változatai és egy néhány színében vagy habitusában különleges virág kapott helyet, mint a Verbéna más néven a Vasfű, lisztes zsályák, sétányrózsák, vagy például a Kleopátra tűje.

A város központjától messzebb eső, de jelentős forgalmat lebonyolító területek is virágba borultak.

Az őszi időszakban mintegy 3000 db árvácska került kiültetésre a város központjában, amelyek színes foltot képezve egészen a tavaszi időszakig virágoznak.

5.3. Fakivágások, faültetés

2023. évben lakossági kérelem alapján Békés Város közterületeiről 44 db fa került kivágásra. A kivágott fák jellemzően kiöregedett, vágásérett, beteg fák, illetve a nem megfelelő élettér volt az indok. A kivágási engedély minden esetben egy éven belüli pótlási kötelezettséggel került kiadásra.

Előterjesztés Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2024. október 31-i ülésére

Ezen felül 18 db a főkertész és műszaki osztály által észlelt balesetveszélyes, vágásérett fa is kivágásra került.

A 2020-ban indult „Mert fából lesz az erdő” faültetési program keretében minden békési lakcímmel rendelkező újszülött kaphat egy facsemetét, amelyet vagy az önkormányzat által kijelölt helyen ültethet el, vagy haza viheti és otthon gondoskodhat róla.

Téli időszakban a BKSZ Kft. végezte az önkormányzat tulajdonában lévő árkok vízelvezetését akadályozó növényzet kivágását (kiszáradt fák kivágása, susnyózás).

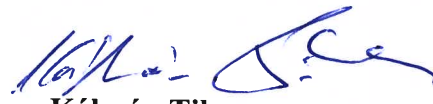
Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Békés város 2023. évi környezeti állapotáról szóló tájékoztatót az előterjesztésben foglaltak szerint tudomásul veszi.

Határidő: intézkedésre azonnal
Felelős: Kálmán Tibor polgármester

Békés, 2024. október 28.

Kálmán Tibor
polgármester

Jogi ellenjegyző

Pénzügyi ellenjegyző